

Stručni rad

STUDIJA SLUČAJA TIJEKOM PANDEMIJE COVID-19 U VIRTUALNOJ UČIONICI EDMODO

Vlasta Svalina
Filozofski fakultet Osijek

Sažetak: Nezaustavljiv razvoj tehnologije tijekom zadnjeg desetljeća je značajno promjenio našu svakodnevicu pa time posljedično i metodički i didaktički pristup nastavnom procesu više nego ikada. Najvažniji čimbenici u prijenosu znanja i kompetencija su sami nastavnici koji direktno sudjeluju u samoj nastavi te stoga učenici trebaju inovativne i entuzijastične nastavnike koji će uvesti neophodne promjene a u nadi zadovoljenja potreba novih digitalnih generacija. Upravo to nudi primjena mobilne pedagogije odnosno učenja stranog jezika uz medije (engl. MALL= Mobile Assisted Language Learning). Mobilni telefoni su nastavnička pomagala za stjecanje znanja i kompetencija a dostupni su uvijek i u svakom trenutku. Cilj istraživanja bio je ispitati učeničke stavove za učenjem i poučavanjem putem pametnih telefona tijekom pandemije Covid-19. Prikupljeni podatci su bili u obliku upitnika sadržaja pitanja otvorenoga, zatvorenoga i kombiniranoga tipa te skale procjene zadanih tvrdnji, te polustrukturirani intervju s dvije učenice u jednoj strukovnoj školi i upitnik s nastavnikom stranog jezika. Postavljena su sljedeća istraživačka pitanja: Imaju li učenici mogućnost stalnog pristupa mobilnim uređajima te bežičnom internetu? Smatraju li ispitanici da će upotreba mobilnih aplikacija pomoći u savladavanju gradiva te hoće li povećati motivaciju za učenjem engleskoga jezika? Provedeno je istraživanje na uzorku od --- učenika srednje strukovne škole u dobi od 18 do 19 godina. Posebice važan faktor je ispitati učeničku motivaciju kao dio onoga ponekad neprimjetnog u nastavnom procesu a to je dio skrivenog kurikulumuma koji je neizostavno vrlo važan čimbenik u samoj suvremenoj kulturi škole.

Ključne riječi: MALL (engl. učenje stranog jezika uz pomoć medija), mobilna pedagogija, mobilno učenje, pametni telefoni, skriveni kurikulum

1. Uvod

Upotreba digitalne tehnologije doživljava kontinuirani porast u svakodnevnom užurbanom životnog stilu svakog modernog čovjeka. Prensky [10] koji je među prvima pisao o novim generacijama i tada već upozoravao: „Naši učenici su se jako promijenili. Današnji učenici više nisu ljudi za koje je stvoren obrazovni sustav za poučavanje(1; 2001)“. Nadalje, autor opisuje generaciju učenika koja se promijenila toliko da više nema povratka nazad, posljedično tome Prensky naglašava dolazak novina i rapidnu diseminaciju digitalne tehnologije u zadnjim desetljećima 20. stoljeća. Također naglašava da takvi „digitalni urođenici“ (engl. Digital Natives) misle i procesuiraju informacije potpuno drugačije od njihovih prethodnika. Jednostavno oni najbolje funkcioniraju „na mreži“. Vrlo je vjerojatno da je način odrastanja utjecao na njihove modele razmišljanja. Digitalni urođenici su navikli dobiti informacije jako brzo, oni vole paralelne procese kao i obavljati više zadataka u isto vrijeme (engl. multi-tasking). Izloženi su modernim tehnologijama od samog rođenja te se spretno služe njima a nasuprot njima poučavaju ih digitalni useljenici ili pridošlice (engl. Digital Immigrants), koji neovisno o svojim željama moraju ići ukorak sa digitalnim izazovima kako bi postali dio suvremene nastave. Oni razmišljaju i poučavaju polako, korak po korak, prije svega ozbiljno. [1] Nadalje, Kukulka-Hulme (2005) piše kako je mobilno učenje povezano za mobilnošću učenika, u smislu da osoba može pristupiti učenju kada god želi i gdje god želi bez ikakvih prostornih ili vremenskih ograničenja. Također učenje koje je spontano, osobno, neformalno, prenosivo, dostupno svugdje i toliko integrirano u svakodnevnicu da ju jedva primjećujemo. Učenje putem mobilnih uređaja Kukulka-Hulme povezuje sa „mobilnom pedagogijom“. Mobilna pedagogija je neobična terminologija budući da je povezana sa mobilnim učenjem. Mobilna pedagogija je uporaba mobilnih uređaja koja omogućuje mobilnost učenika u različitim kontekstima ali nikako ne umanjuje nastavničku ulogu u samom nastavnom procesu. Pristup mobilne pedagogije prema učenju engleskoga jezika je utemeljena na zamisli da su i nastavnik i učenik aktivni sudionici u stvaranju ozračja i uvjeta za učenje. Mobilna pedagogija se također spominje i kao MALL (engl. Mobile Assisted Language Learning, učenje stranog jezika uz pomoć medija). Mobilna tehnologija sada omogućuje implementaciju ove filozofije na načine koji do sada nisu bili mogući. Učenici nose konstantno sa sobom pametne telefone koji mogu: stvarati i dijeliti tekstove, spontatno komunicirati s ljudima, biti izloženi engleskom jeziku i izvan same učionice, analizirati svoje jezično znanje, pratiti svoj vlastiti napredak samostalno putem ovog medija poštujući učeničku autonomiju [5]

2. Značajke mobilnog učenja kao dio (skrivenog) kurikulumu

Današnjica suočena sa problemima postmoderne ne podrazumijeva samo promjene stavova i uvjerenja nego i modele ponašanja današnjih učenika gdje se sve više naglašava autonomnost i individualizacija a zapravo se u stvarnosti učenička autonomija i individualizacija ograničava i smanjuje. „Sadašnja znanost o odgoju treba sebi postaviti pitanje o normativnim posljedicama pedagoške interakcije, ona bi se trebala orijentirati prema etičkim principima, kako bi zaštitila integritet pojedinca“ [8]. Sam pojam pedagogije kao društvene znanosti je upravo to da rješava probleme koje jedino ona kao znanstvena disciplina može riješiti. Prema Mlinarević [8] odrednica razumijevanja kulture škole je svakako „unaprijeđivanje kvalitete pojedine škole postiže se sigurnim i stimulativnim

ozračjem za učenje, kvalitetnim vodstvom, međuljudskim odnosima u znaku povjerenja, suradnjom i etičnošću, profesionalnom kompetentnošću učitelja, uvjerenjima usmjerenim na uspjeh i zadovoljstvo učenika, partnerstvu škole i obitelji i nije ostvarivo bez pozitivne školske kulture i klime” [8]. Nadalje Pavičić Vukičević definira skriveni kurikulum kao onaj koji se uči promatrajući, sudjelujući u kontekstu [12].

3. Metoda

Istraživanja vezana uz mobilno učenje u nastavi engleskoga jezika donose oprečne stavove, koji posebice ovise o dobi, kulturi, demografskim i socijalnim faktorima, religiji pa čak i kulturi škole. Istraživanje je provedeno anketiranjem nasumično odabranog uzorka učenika u četvrtim razredima srednje strukovne škole u Osijeku tijekom svibnja i lipnja 2020. godine. Učenice su bile dobi od 18 do 19 godina te obje ženskog spola. Primijenjen je polustrukturirani intervju kojemu je bio cilj utvrditi stavove i mišljenja učenica o mogućnostima njihovih pametnih telefona te korištenja aplikacije Edmodo tijekom zatvaranja škola za vrijeme pandemije uzrokovane Covid-19. Sve navedeno implicitno upućuje na skriveni kurikulum, upravo ono nešto neprimjetno. Stoga su svi važni faktori dio jedne velike slagalice na koji nastavnici mogu utjecati, vodstvo razreda, praćenje učeničkog napretka, zajednički kurikulum i suradnja samog nastavnika (Craig, 2006.). Cilj je bio provjeriti razinu učeničke osviještenosti o mogućnostima svoga pametnoga telefona tijekom online nastave u virtualnoj učionici Edmodo budući da se prvi puta kako u Hrvatskoj tako i u cijelom svijetu odvijala nastava na ovakav način. Ekstrahirala su se tri faktora te su obje učenice odgovorile jednako da je sama aplikacija Edmodo jako prihvatljiva i jednostavna te da sama aplikacija podsjeća na njima dobro poznatu aplikaciju Facebook. Slijedeće su istaknule da je bilo zanimljivo i inovativno rješavati zadane zadatke putem online platforme i kao posljednje najvažnije da su mogle pristupiti aplikaciji bilo gdje i bilo kada. Nastavnik je istaknuo da su svi učenici predavali svoje zadatke sukladno točno određenim rokovima, čak i odmah nakon postavljanja zadatka. Prema Mlinarević skriveni kurikulum sustavno implementira javno neprepoznate, ponekad nepredviđene vrijednosti, znanja, stavove koje učenici nesvjesno usvajaju kao obrasce ponašanja. Da bi učenik bio ravnopravan građanin svijeta mora također sačuvati svoj nacionalni identitet ali i poštivati različitosti što pridonosi osobu kao pojedinca koji ima izgrađen osobni, kulturni i nacionalni identitet [8].

4. Rasprava

Digitalna kultura je dovela do digitalnoga narcizma, posljedično tome i do nedostatka empatičnosti i socijalizacije u stvarnome svijetu. Sudionici na društvenim mrežama imaju svoj izgrađen identitet u virtualnome svijetu, stalno provjeravajući događanja na društvenim mrežama te komuniciraju putem mreža. Nadasve zanemarivanje neposredne komunikacije i predugi boravak u digitalnom svijetu može dovesti do digitalne neempatičnosti [7].

Škola kao institucija predstavlja sekundarni socijalizacijski oblik, ali posebice po svojoj osnovi puno je viši oblik onaj koji je neizbježno potreban svakom sudioniku suvremenog društva kako bi mogao kao odrasla osoba uspješno i konstruktivno djelovati u zajednici, stoga bi osnovni cilj škole trebao biti poticanje rasta i razvoja svakog pojedinog učenika. Vrijednosti su apstraktne, te su čvrsto utkane u svijest osobe te ih je teže otkriti u svakodnevnom ponašanju pojedinca [9]. Posebice je važno da svaki nastavnik ponaosob

promišlja o svojim osobnim vrijednostima te o njihovom utjecaju i načinu na koji oni djeluju na učenika i razredno ozračje [8].

Mobilni telefoni mogu obrazovnu instituciju pretvoriti u centre učenja koji su uvijek dostupni bez ikakvih prepreka te mogu dati nastavniku fleksibilnost, neformalnost, interakciju i individualizaciju. Nadalje, istraživanje na sveučilištu gdje su studenti učili engleski jezik kao strani pokazalo je također pozitivne stavove prema mobilnom učenju. Provođen je eksperiment koji je imao dvije grupe, testnu i kontrolnu grupu, te je u svakoj grupi bilo 10 studenata. Eksperimentalna grupa je učila tradiciionalno uz dodatak mobilnog učenja dok je kontrolna grupa imala samo tradionalni pristup nastavnom procesu. Na kraju eksperimenta je čak 60% studenata odgovorilo da mobilno učenje može biti korisno do određene mjere, a 25% se u potpunosti složilo. Dakle eksperiment je dokazao da se mobilni uređaj može koristiti kako za zabavu i komunikaciju tako i kao alat za učenje. Oni su posebno dio kreativnosti u nastavnom procesu poučavanja engleskoga jezika. [4] Sukladno tome, nastavnik treba osposobiti učenika za učenje, te „razviti u njemu potrebne sposobnosti, probuditi radoznalost, želju i ljubav za učenjem i znanjem, znači odgovoriti izazovima 21.stoljeća“ [1].

Nastavnici smatraju multimedije važnim u procesu poučavanja i učenja za razliku od ranijeg pristupa koje je bilo usmjereno na frontalni rad. Temelj mobilnog učenja je usmjeren na učenika te na proces otkrivanja a ne sustavni prijenos informacija. Primjerice kvaliteta nastavnog procesa je ogledalo nastavnih sadržaja koji se trebaju prilagoditi učenikovim sposobnostima a posebice koji se trebaju prenositi različitim nastavnim metodama i oblicima rada [11].

5. Zaključak

Dobili smo uvid u korištenje mobilnih telefona u nastavi engleskoga jezika te prepoznali onaj skriveni dio kurikuluma suvremene škole u kojem učenici sami iznose svoje mišljenje kakvu bi nastavu željeli. Sukladno tome su mediji generator promjena u tradicionalnoj školi tako da se u učionice uvodi svakodnevnica sa svim svojim vrlinama i porocima [12]. Utjecaj nastavnika kao motivirajuće osobe je vrlo važna primjerice, otvorenost, simpatičnost, fokusiranost na rad, humor, te nastavnik koji je otvoren za nove spoznaje i načine prenošenja znanja su karakteristike poželjnog nastavnika 21. stoljeća kao važne slagalice u kulturi suvremene škole a dijelu (skrivenog kurikuluma) koji se ogleda u cjelovitoj školskoj atmosferi i ozračju.

6.Literatura:

- [1.] Bratanić, M. (2002). *Paradoks odgoja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- [2.] Jerald, C. D. (2006). *School Culture: The hidden curriculum*. Washington, DC: The Center for Copenhensive School Reform and Improvement.
- [3.] Kentli, F. D. (2009). Comparison of hidden curriculum theories. *European Journal of Educational Studies*. 1(2), 83-88.
- [4.] Kuimova M., Burleigh D., Uzunboylu H., Bazhenov R. (2018). Positive effect of mobile learning on foreign language learning. *TEM Journal* 7(4).
- [5.] Kukulka-Hulme, A., Norris L., Donohue, J. (2015). *Mobile pedagogy for English language teaching: a guide for teachers*. United Kingdom: British Council.

- [6.] Kukulska-Hulme, A., Shield, L. (2008). An overview of mobile assisted language learning: From content delivery to supported collaboration and interaction. *ReCALL*, 20(3), 271–289
- [7.] Miloš, I. (2017). Digitalni urođenici i digitalni pridošlice. *Hrvatski jezika: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika* 4(2), 11-12.
- [8.] Mlinarević, V. (2016). Implicitne poruke u skrivenom kurikulumu suvremene škole. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 62(2), 13-26.
- [9.] Peko, A., Varga, R., Mlinarević, V., Lukaš, M., i Munjiza, E. (2014). *Kulturom nastave (p) o učeniku*. Osijek: Svučilište Josipa Jurja Strossmayera, Učiteljski fakultet u Osijeku.
- [10.] Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1 –6
- [11.] Relja, J. (2006). Kako se učenici osjećaju u školi. *Život i škola*, 5(1-2), 87-96.
- [12.] Vukičević, P.J. (2013). Uloga implicitne teorije nastavnika u skrivenom kurikulumu suvremene škole. *Pedagogijska istraživanja*, 10(1)- 119-133.